

Ni huzuni kuona hatari ya sumu uototoni ni tatizo kubwa la kimazingira linalohatarisha maisha ya watoto wengi nchini Marekani. Kadiri ya watoto zaidi ya watoto elfu 434 wa kimarekani kati umri wa mwaka moja na miaka tano wameambukizwa na sumu mbaya katika miili yao. Hali hii inaweza kuleta matatizo makubwa maishani.

Mwaka jana tu, watoto elfu 2.500 waliambukizwa. Pengine mmoja wa watoto hawa ni motto wako.

Habari njema ni kwamba hatari hii inaweza kepukwa. Una uwezo wa kukinga watoto wako na jamaa lako kwa hatari hii ya sumu

Vifaa Mhimu

Muungano wa Kupambana /Kumaliza Tatizo la Watoto Kupata Sumu ya Lidi

410-534-6447 au 800-370-5323

www.lead-safe.org

Wizara ya Mazingira ya Jimbo la Maryland

Kwa Mengi Zaidi Kuhusu Rasilimali, Ukaguzi na Usimamizi wa Kesi, tafadhali piga simu kwenye nambari 410-537-3000 au 800-776-2706

www.mde.state.md.us

Wizara ya Afia ya Mwili na Akili la Maryland.

Kwa Mengi Zaidi Kuhusu Mapimo ya Damu Ilipatayo Lidi, tafadhali piga simu kwenye nambari 410-767-6713 or 877-463-3464

www.fha.state.md.us/och

Huduma Zinazotolewa na Muungano wa Kupambana /Kumaliza Tatizo la Watoto Kupata Sumu ya Lidi

Huduma Za Elimu Kwa Jumla

- Aridhio kuhusu wakandarasi na wakaguzi wanaoruhusiwa
- Huduma na elimu kwa jamii
- Njia simu ya mawasiliano kuhusu mashauri

Huduma Za Uwakili Kwa Jamaa

- Usimamizi wa kesi
- Elimu kuhusu haki za mpangaji
- Usaidizi katika kupanga na ufuatano Ilani Ya Athari Jimboni Maryland
- Usaidizi katika mambo yanayoelekea upangaji,
- Pitisha mipango kuhusu makao salama
- Pitisha mipango ya kupunguza mkopo
- Mkopo wa uhamiaji
- Kusaidia katika mambo yanayoelekea sheria kuhusu rasilimali
- Mpango kikopo ya Visafisha sakafu HEPA

Ruzuku Na Mkopo Wa Kupunguza Hatari Za Lidi

- huduma za hali ja chini kuhusu athari
- Kubadili dirisha
- Kuhusu usafishaji wakati wa hatari
- Huduma Kuhusu makao

Sera Za Uwakilishi Ao Usemeaji

- Uwakilishi wa mpango wa kuboresha sera na vifaa kwa kuongeza uwezekano wa makao bora na rahisi jimboni Maryland

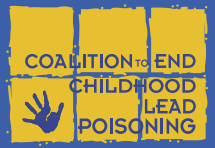
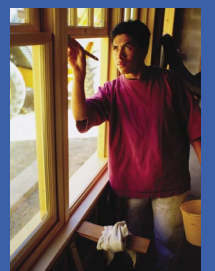
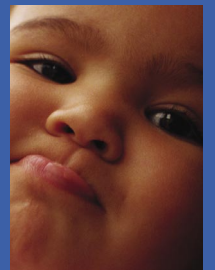
Kwa mengi zaidi kuhusu mpango huu, nambari ya simu ni 410-534-6447 (Baltimore), 800-370-5323 (toll-free) au kwenye mtandao www.lead-safe.org.

Uchapaji wa hii kijitabu uliwezeswaha na kiweko cha Annie E. Casey

Swahili

Chengachenga Magamba Ngozi Mavumbi

Gundua kwa nini vitu
vidogo vidogo vinaweza
kuhatarisha afia ya
mtoto wako mchanga

BUSINESS REPLY MAIL

FIRST-CLASS MAIL PERMIT NO 2649

BALTIMORE MD

POSTAGE WILL BE PAID BY ADDRESSEE

COALITION TO END CHILDHOOD LEAD POISONING
2714 HUDSON ST
BALTIMORE MD 21224-9922

NO POSTAGE
NECESSARY
IF MAILED
IN THE
UNITED STATES

Lidi (Risasi) Ni Nini?

Lidi ni madini ya Metali ambayo yanaweza kupatikana katika vyanzo kama vile rangi za ukutani zilizotumiwa majumbani miaka ya nyuma kabla ya mwaka 1978, pia katika maji ya chini ya ardhi, Samani za zamani zilizopakwa rangi pamoja na midoli.

Takriban nyumba milioni thelathini na nane nchini Marekani bado zinazo rangi zilizokuwa na Lidi. Milioni nne kati ya hizo ni makazi ya angalau mtoto mmoja au zaidi. Tatizo hili halizikumbi familia masikini tu wala halisababishwi na watoto kula viapande vya rangi. Hii kwa kawaida ni matokeo ya kumeza chembechembe zisizoonekana za vumbi ya Lidi inayo sababishwa na kuchimba chimba, kukwangua au kuparua rangi hizo katika majumba ya zamani na sehemu za kupangisha.

Kwanini Lidi Ni Hatari Sana ?

Kula sumu ya Lidi kunasababisha madhara yasiyotibika katika viungo na akili na kunaweza kuathiri karibu mifumo yote ndani ya mwili. Madhara ya kula sumu ya Lidi ni pamoja na:

- Kushindwa kujifunza
- Matatizo ya kutokuwa makini
- Tabia ya Ukorofi na vurugu
- Kupoteza usikivu (kutosikia)
- Mtetemeko wa mwili
- Udhaifu / unyonge katika kutembea
- Mtindio wa ubongo
- Kifo

Kwa kawaida lidi huingia katika miili ya watoto pale watoto wanapoweka mdomoni mikono yao au vitu vingine vilivyo na vumbi ya lidi au wanapokula mabaki ya rangi au udongo wenye lidi. Au wanapokula mabaki ya rangi au udongo wenye lidi. Sumu ya lidi pia inaweza kuingia mwilini kwa kuvuta hewa yenye vumbi la lidi wakati wa ukarabati au matengenezo ya nyumba.

Nani Yuko Katika Hatari Ya Kupata Sumu Ya Lidi?

Walioko katika hatari zaidi kupata sumu ya lidi ni watoto wenye umri chini ya miaka sita. Lidi inavuruga mfumo sahihi wa ukuaji wa ubongo katika umri huo. Akina mama wajawazito na mimba zao pia wamo katika hatari. Ongezeko la viwango vya lidi katika damu ya mama mjamzito linaweza kusababisha mimba kuporomoka, au kuzaa mtoto aliyekufa au mtoto kuzaliwa na uzito mdogo.

Watu wazima pia wako katika hatari ya kuathirika na sumu hii na madhara yake yanaweza kuwa shinikizo la damu hadi hatari zaidi ya kufa mapema.

Ni Wapi Kwa Kawaida Lidi (Risasi) Inapatikana Nyumbani Kwako?

Tumezungukwa na vyanzo vya lidi kila sehemu katika mazingira yetu. Watoto wadogo ndiyo zaidi wanaathirika na chembe chembe zisizoonekana za vumbi ya lidi inayotokea wakati rangi inamenyeka au kukwanguliwa au kubanduliwa. Hii mara kwa mara inaweza kutokea wakati wa kufungua na kufunga madirisha, Milango au sakafu chakavu zinazokanyagwa zikiwa na mchanga mkavu. Vumbi za sehemu hizo hutuama kwenye sakafu na sehemu zingine ambapo huweza kushika kwa urahisi mikono ya watoto au midoli na katika midomo yao. Lidi (Risasi) inaweza kupatikana au kusababishwa na:

- Udongo wa ardhini wenye mchanganyiko wa lidi.
- Hobi au kazi, (mfano wapakarangi/ wachoraji, wajenzi, wakandarasi, vioo vyenye madoa ya rangi au ung'arishaji upya wa samani.
- Maji ya kunywa (mabomba ya lidi, ucholeaji, viungo na vali za madini-brass vyote vinaweza kupenyeza lidi (Risasi) katika maji).

Vyanzo vingine vya sumu ya lidi:-

- Miwani ya jua iliyoingizwa nchini
- Mishumaa yenye tambi za lidi
- Mabomba ya mabafu ya zamani yenye chujio za lidi
- Midoli ya plastiki iliyoingizwa nchini
- Rangi za kuchorea za nje ya nchi
- Ukarabati wa viungo lemavu na /au vitamini (Greta, Arzacon, Payloo-al, Kohl, Kandu)
- Betri na rangi za magari.

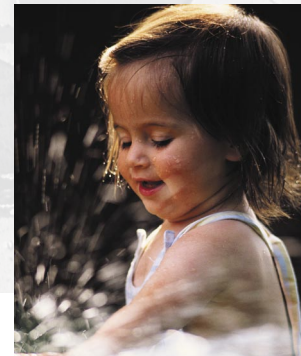
Mpime Mototo Wako.

Dalili za sumu ya lidi ni vigumu kuonekana mpaka sumu inapokuwa imempata mtoto kwa wingi. Watoto wanalazimika kupimwa katika mwaka wa kwanza na wapili, na baada ya hapo kama itakavyoshauriwa na daktari au mhudumu wako wa afya. Njia pekee ya kujua ikiwa mwanao ameathirika na lidi ni kufanya uchunguzi wa damu.

Unawezaje Kuwakinga Watoto Wako Wasipatwe Na Sumu Ya Lidi?

Yapo mambo mengi mzazi anaweza kufanya ili kusaidia kumuweka mtoto salama kutokana na sumu ya lidi.

- Osha mikono yako kabla ya kuandaa chakula
- Hakikisha mikono ya mwanao, vifaa vyake vya kulia, midoli vinaoshwa mara kwa mara.
- Usikwangu rangi za zamani bila kuzimwagia maji, pia zisafishe haraka kabla vumbi hazijakauka.
- Usifagie bila kulowesha maji kidogo kwenye sakafu na safisha vifaa vyako vya usafi baada ya kupiga deki.
- Tumia maji baridi ya bomba pekee kwa kupikia, kunywa, na kuandaa uji wa mtoto, maji ya moto kutoka katika mabomba ya zamani yana uwezekano mkubwa wa kuwa na kiwango kikubwa cha lidi
- Acha kutumia rangi zenye lidi wakati wa kuchora au hobi.

- Tumia visafisha sakafu vyenye chujio za HEPA
- Usimwache mtoto kucheza kwenye udongo ardhini
- Kama ni mpangaji mjulishe mwenyenyumba au wakala wa usafi na rangi.

Tusaidie Tukusaidie.

Muungano wa kupambana /kumaliza tatizo la watoto kupata sumu ya lidi unaweza ukatumia taarifa zaidi juu ya vifaa na huduma zinazoweza kusaidia kupunguza hatari ya mtoto wako kupata sumu ya lidi (risasi). Tafadhali chagua yale yanayoweza kufaa.

Taarifa Za Jumla Za Kuzuia Kupata Sumu Ya Lidi.

Hatua Za Usalama Wa Kazi Za Lidi

- Ukarabati salama wa Lidi mafunzo /huduma
- Orodha ya wakaguzi wenye leseni kwa rangi zenye lidi
- Orodha ya wakandarasi wenye leseni kwa rangi za lidi
- Mpango wa mkopo kwa visafisha sakafu vya HEPA
- Msaada wa kumtaka mwenyenyumba atimize masharti ya usalama

Ruzuku Na Mkopo Wa Kupunguza Hatari Za Lidi

Huduma Za Nyumba

- Msaada wa kuhamishwa
- Usajili wa nyumba salama kwa Lidi.

Huduma za Kisheria

- Uhakiki Makazi (kisheria) kwa ajili ya wapangaji
- Elimu ya haki za Kisheria

Mimi Ni:

- Mmiliki wa nyumba
- Mpangaji

JINA

ANUANI

SIMU

BARUA PEPE

Swahili

